

ELEKTRONICZNA NADBITKA AUTORSKA

Mária Kotorová-Jenčová

ARCHEOLOGICKÝ VÝSKUM V PODMIENKACH
REGIONÁLNYCH MÚZEÍ NA SLOVENSKU

Stan i potrzeby badań archeologicznych w Karpatach

KROSNO 2017

SPIS TREŚCI

Jan Gancarski

Wstęp	9
<i>Introduction</i>	13

Jan Machnik

Moje nieustające zadziwienie coraz to nowymi zaskakującymi odkryciami archeologicznymi w Karpatach	17
<i>My continuous amazement at The latest archaeological discoveries in the Carpathians</i>	40

Paweł Valde-Nowak

Pustka i obfitość w archeologii epoki kamienia polskich Karpat.	43
<i>Empty spaces and abundance in the Stone Age archaeology of the Polish Carpathians</i>	64

Олександр Ситник

Палеоліт українського передкарпаття та поділля: геохронологія, технологія, культура	67
<i>Paleolithic of Ukrainian SubCarpathian and Podillia regions: geo-chronology, technology, culture</i>	147

Andrzej Pelisiak

Nowe odkrycia w polskich Bieszczadach Wysokich. Stan i potrzeby badań	151
<i>New discoveries in the Polish High Bieszczady Mountains: current state and research still required</i>	172

Mateusz Mynarski

- Neolityczne kultury kręgu naddunajskiego
w zachodniej części polskich Karpat i ich przedpola. 173
*The Danubian Neolithic cultures of the western part
of the Polish Carpathians and their foreground. 216*

Renata Zych

- Funnel Beaker culture in Carpathians Mountains.
Territory exploited by the settlement. 217
*Kultura pucharów lejkowatych. Terytorium eksploatowane
przez ludność osady 228*

Renata Zych

- Osada kultury pucharów lejkowatych w Łopuszce Wielkiej,
stan. 2, gm. Kańczuga, woj. podkarpackie 229
*The Funnel-Beaker Culture settlement at Łopuszka Wielka, Site 2,
Gmina District of Kańczuga, Voivodeship of Subcarpathia . . 244*

Albert Zastawny, Eva Horváthová

- Kultura badeniańska pomiędzy dorzeczem górnej Wisły
i północnym Pocisiem. Polsko-słowacki projekt
badań transkarpackich relacji kulturowych 245
*The Badenian Culture between the Upper Vistula Basin
and the northern Tisa Valley: A joint Polish and
Slovak research project on Trans-Carpathian
cultural relations 267*

Janusz Budziszewski, Michał Jakubczak, Michał Szubski

- Badania nad eksploatacją surowców skalnych
w Karpatach w nowej rzeczywistości technologicznej. 269
*Modern technology in research on Carpathian
prehistoric mining and quarrying. 289*

Mária Novotná, Marián Soják

- Pohrebisko koštianskej kultúry v Spišskom Podhradí.
K stavu bádania o epišnúrovom kultúrnom komplexe 291
*A Košťany Culture burial ground at Spišské Podhradie:
some remarks on the current state of research
on the Epi-Corded complex 311*

Paweł Madej

- Dwa nurty rozwoju kultury mierzanowickiej
w Karpatach polskich i na ich północnym przedpolu 315
*Two trends in the development of the Mierzanowice Culture
in the Polish Carpathians and on their northern foreground. . 324*

Zuzana Litviaková

- Specific type of bronze age dress pin and its context 327
Špecifický typ bronzovej ihlicy z doby bronzovej a jej kontext 353

Marcin M. Przybyła

- Nowe perspektywy w badaniach nad solowarstwem
pradziejowym w zachodniej Małopolsce 355
*New prospects for research on prehistoric salt
evaporation in western Lesser Poland 396*

Miroslava Švihurová, Marek Both

- Archeologické nálezy z doby laténskej a rímskej v zbierkach
Slovenského národného múzea – Múzea v Martine 399
*Archaeological findings from the La Tène and Roman Period
in collections of the Slovak National Museum in Martin 428*

Renata Madyda-Legutko, Judyta Rodzińska-Nowak

- Stan i potrzeby badań nad osadnictwem okresu
rzymskiego w górnym biegu Sanu 429
*The current state of research on Roman Period
settlement in the upper course of the San river
and further study still required 449*

Mateusz Kłosowicz, Tomasz Leszczyński

- Wyniki badań osady z okresu wpływów rzymskich w Lipnicy
Dolnej, stan. 8, pow. jasielski. 451
- Research results for a project on a settlement from the Roman
Influence Period at Lipnica Dolna, Site 8,
Powiat District of Jasło 516*

Богдан Томенчук

- Давній галич на дністерському прикарпатті.
Окремі підсумки досліджень галицької археологічної
Експедиції (1991-2012 рр.) 521
- Ancient Galich on the Dniester Pre-Carpathia.
Some results of the Galician archaeological
expedition research (1991-2012). 540*

Ján Hunka, Marián Soják

- Nové doklady k vpádu mongolsko-tatárskych
vojsk do Uhorska v rokoch 1241-1242 541
- New data on the Mongol and Tartar invasions
of Hungary in 1241-1242 560*

Юлія В. Мисько

- Археологічні дослідження Хотинської фортеці:
підсумки та перспективи 563
- Archaeological Researches of the Khotyn Fortress:
Results and Perspectives 584*

Edelgarda M. Foltyn, Eugeniusz Foltyn

- Stan badań nad pradziejami i średniowieczem w zachodniej strefie
Karpat polskich. Wybrane zagadnienia. 585
- The current state of research on the prehistory and Middle Ages
of the western zone of the Polish Carpathians:
selected issues 632*

Bogusław Chorąży, Bożena Chorąży

- Stan i perspektywy badań archeologicznych na terenie Beskidu
Śląskiego i przyległej części Pogórza Śląskiego. 633
*Archaeological research in the Silesian Beskid Mountains
and the adjoining part of the Silesian Foothills:
current state and future prospects. 683*

Mária Kotorová-Jenčová

- Archeologický výskum v podmienkach
regionálnych múzeí na Slovensku. 685
*Archaeological research in the conditions of regional
museums in Slovakia 694*

Danica Stašíková-Štukovská

- Niekoľko poznámok k výskumu historických
ciest na Slovensku 697
*Several comments on the research of historical
routes in Slovakia 716*

**Maria Lityńska-Zajac, Magdalena Moskal-del Hoyo,
Aldona Mueller-Bieniek, Agnieszka Wacnik**

- Stan i problematyka badań archeobotanicznych
w polskiej części Karpat. 719
*State of the art and problems in archaeobotanical
research of the Polish Carpathian lands. 749*

- Wykaz stosowanych skrótów. 751

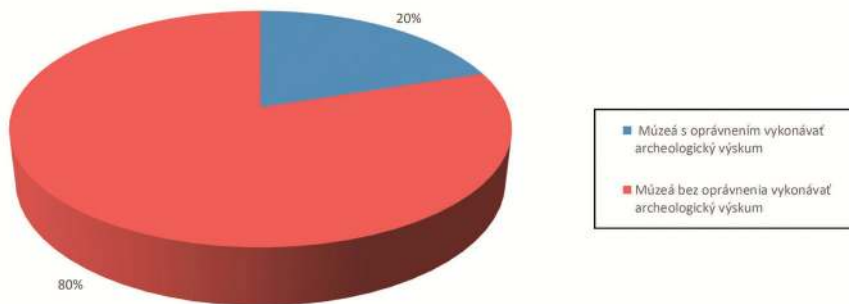
Mária Kotorová-Jenčová

ARCHEOLOGICKÝ VÝSKUM V PODMIENKACH REGIONÁLNYCH MÚZEÍ NA SLOVENSKU

Archeologický výskum na Slovensku sa realizuje v niekoľkých inštitucionálnych rovinách. Podľa zákona 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu je oprávnený vykonávať archeologický výskum iba pamiatkový úrad a archeologický ústav prostredníctvom osôb s odbornou spôsobilosťou. Iná právnická osoba môže archeologický výskum vykonávať len na základe oprávnenia vydaného ministerstvom kultúry SR (paragraf 36, čl. 4). V praxi to znamená, že archeologický výskum realizuje predovšetkým najväčšia inštitúcia v tejto oblasti – Archeologický ústav Slovenskej akadémie vied v Nitre, ale na základe vyššie uvedených oprávnení aj ďalšie inštitúcie, ako sú vysokoškolské pracoviská, súkromné spoločnosti a múzeá.

V roku 2016 bolo na Slovensku zaregistrovaných 95 múzeí, z toho 36 regionálnych, teda v zriaďovateľskej pôsobnosti vyšších územných celkov (VUC). Počet regionálnych múzeí, ktorých zriaďovateľom je samosprávny kraj, sa v závere roku 2016 znížil zlúčením Krajského múzea v Prešove a Vlastivedného múzea v Hanušovciach nad Topľou na 35.

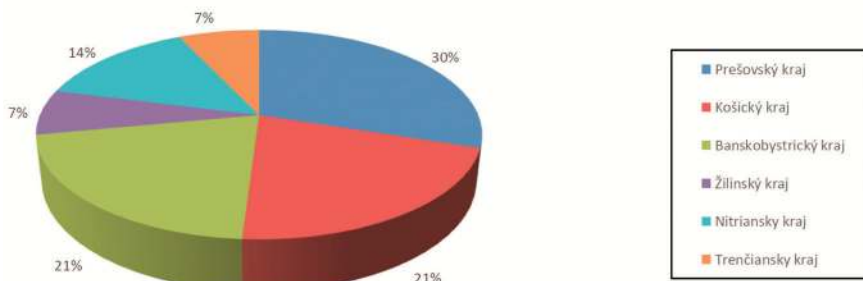
Prirodzenou mobilitou pracovníkov a štrukturálnymi opatreniami dochádza aj k ďalším zmenám v štatistike archeologickej činnosti. Na porovnanie uvádzame údaje z roku 2010, 2013 a začiatku roku 2017. V roku 2010 bolo na Slovensku štatisticky uvádzaných 214 archeológov, z toho 46 pracovalo v múzeách (Staššíková-Štukovská 2012). V roku 2013 pracovalo v Slovenskej republike v 74 rôznych inštitúciách 224 profesionálnych archeológov, z toho s oprávnením vykonávať archeologický výskum 103. V 35 múzeách pracovalo 53 archeológov, z toho s oprávnením 20 (Krekovič, Staššíková-Štukovská 2014). V tom čase

Graf 1. Pomer počtu múzeí s oprávnením vykonávať archeologický k celkovému počtu registrovaných múzeí

Fig. 1. Quantitative list of museums with an archaeologist authorised to conduct archaeological research projects, with respect to the total number of registered museums

bolo na Slovensku registrovaných 39 právnických osôb oprávnených vykonávať archeologický výskum, z toho 17 múzeí – z nich 3 štátne, 1 mestské a 13 regionálnych. V r. 2017 je registrovaných 42 právnických osôb s oprávnením na vykonávanie archeologického výskumu, z toho popri archeologickom ústave, pamiatkovom úrade a mestskom ústave ochrany pamiatok v Bratislave má oprávnenie 16 súkromných archeologických spoločností, 4 vysokoškolské pracoviská a 19 múzeí, z ktorých jedno je riadené Ministerstvom kultúry SR, jedno je v rezorte Ministerstva životného prostredia, tri sú mestské a 14 je v zriaďovateľskej pôsobnosti VUC (<http://www.culture.gov.sk/pamiatko-vy-vyskum-a-restaurovanie-e0.html>). Ak si všimneme iba regionálne múzeá, za ostatné 4 roky je situácia relatívne stabilizovaná a štatisticky pribudlo iba jediné regionálne múzeum, ktoré sa aktívne zapojilo do archeologického výskumu. V skutočnosti tu prebehli viaceré zmeny, kde niektoré múzeá nadobudli a opäť stratili oprávnenie, dve múzeá s oprávnením sa zas zlúčili do jedného celku a pod. Z celkového počtu múzeí na Slovensku (94) je však podiel múzeí s oprávnením vykonávať archeologický výskum pomerne nízky (graf 1).

Graf 2. Zastúpenie regionálnych múzeí s oprávnením vykonávať archeologický výskum v jednotlivých krajoch SR

Fig. 2. Quantitative list of regional museums with an archaeologist authorised to conduct archaeological research projects, for the various regions of Slovakia

Napriek tomu, že počty archeológov, a tým aj objem výskumných prác v regionálnych múzeách nemožno porovnávať s objemom výskumov v centrálnych inštitúciách ako je Archeologický ústav v Nitre a Archeologické múzeum SNM v Bratislave, je podiel regionálnych múzeí na archeologickom výskume Slovenska nezanedbateľný.

Rozmiestnenie regionálnych múzeí s oprávnením vykonávať archeologický výskum v jednotlivých krajoch Slovenskej republiky nie je rovnomerné. Najviac je ich na východnom Slovensku (7), menej na strednom (4) a najmenej na západnom Slovensku (3) (graf 2, mapa).

Z pochopiteľných dôvodov je menej regionálnych múzeí s oprávnením na vykonávanie archeologického výskumu na západnom Slovensku, kde hlavné aktivity pokrývajú najväčšie špecializované archeologické inštitúcie.

ŠPECIFIKÁ REGIONÁLNYCH MÚZEÍ VO VZŤAHU K ARCHEOLOGICKÉMU VÝSKUMU

Postavenie regionálnych múzeí vo vzťahu k archeologickému výskumu je podstatne komplikovanejšie ako je to na iných pracoviskách, už či štátnych alebo súkromných, špeciálne zameraných na archeologickú

Mapa 1. Počty regionálnych múzeí s oprávnením vykonávať archeologický výskum v jednotlivých krajoch SR

Mape 1. List of museums with an archaeologist authorised to conduct archaeological research projects, for the various regions of Slovakia

činnosť. Archeológia v regionálnych múzeách, ktoré boli budované poväčšine ako vlastivedné múzeá, je iba jednou z mnohých oblastí záujmu. Navyše, regionálne múzeá všeobecne nie sú verejnosťou vnímané ako vedecké inštitúcie. Zriaďovatelia regionálnych múzeí od nich nepožadujú výsledky vedeckej činnosti, ale návštevnosť, kultúrne aktivity a popularizáciu. Zameranie múzeí sa preto v ostatnom čase vníma viac v kultúrno-výchovnej ako vedeckej rovine. Múzeá majú predovšetkým sprostredkovať vedecké poznatky širokej verejnosti, nie samé získavať takéto poznatky. Má potom v takomto chápaní poslania regionálnych múzeí ešte miesto archeologický výskum ako vedecká aktivita? Stojí za to usilovať sa o niečo, čo nevyžaduje ani zriaďovateľ a v podstate ani verejnosť ako prijímateľ múzejnej ponuky? Máme za to, že určite áno, a to nielen v primárnom terénnom výskume, i keď to nie je jednoduché. Do veľkej miery však archeologická aktivita regionálnych múzeí závisí od ochoty vedenia konkrétneho múzea podieľať sa na tejto činnosti, od potrieb regiónu a záujmu investorov o službu archeológa pri investičnej stavebnej činnosti a v neposlednej miere od aktivity archeológa samotného.

Podiel regionálnych múzeí je z počtu právnických osôb oprávnených v súčasnosti vykonávať archeologický výskum najvýraznejší (14 zo 42). Z regionálnych múzeí Prešovského kraja môžeme spomenúť dlhodobú a rozsiahlu archeologickú činnosť múzeí v Humennom (výskum východoslovenských mohýl, sídliska z doby bronzovej v Humennom, hradných lokalít Brekov a Jasenov) v Hanušovciach n. T. (výskum polykultúrnej lokality Sedliská-Podčičva, nížinných sídlisk doby bronzovej vo Vlači a Nižnom Hrušove a výšinnej polohy v Prešove-Šalgovíku, mestského hradu v Stropkove, zaniknutého stredovekého kostola vo Vranove), Kežmarku (početné výskumy v Kežmarku, Poprade, Starej Ľubovni), Poprade (hrobka germánskeho veľmoža – spolupráca) a v Prešove (výskumy z oblasti Prešova a okolia). Ide o výskumy často nadregionálneho významu.

V tomto kontexte je dôležitá aj skutočnosť, že múzeá sú vo svojej podstate uchovávateľia hmotných pamiatok a ako také majú najlepšie podmienky na deponovanie získaného mobiliáru. Napriek nevyjasneným právnym otázkam medzi štátom a samosprávami vo vzťahu k archeologickým pamiatkam, ktoré regionálne múzeá spravujú, je uchovávanie archeologických zbierok v múzeách tým najlepším a najbezpečnejším riešením. Archeologický nález sa po právnom predisponovaní do múzea stáva zbierkovým predmetom, chráneným zákonom 206/2009 Z.z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty. Tu nastupuje najdôležitejšia úloha múzejného archeológa – byť kurátorom archeologickej zbierky. Je to úloha jedinečná a nezastupiteľná práve v múzeách, pretože tieto sú tzv. fondovými inštitúciami. Múzeá svoje zbierkové fondy vytvárajú, chránia, spracúvajú a prezentujú. Archeológ v múzeu musí na rozdiel od svojich kolegov na iných pracoviskách, na ktorých sa vzťah k získanému archeologickému mobiliáru končí spracovaním výskumnej dokumentácie, v lepšom prípade odborným publikovaním, venovať pozornosť archeologickým zbierkovým predmetom pri pravidelných revíziách, musí sledovať ich pohyb v rámci vlastnej inštitúcie či pri zapožičiavaní iným inštitúciami, musí zabezpečovať ich prekonzervovanie atď. Takýmto spôsobom je najlepšie zabezpečená ochrana

archeologického artefaktu ako jedinečného nositeľa informácií o minulosti.

Výnimočný archeologický nález sa stáva múzejným exponátom, teda médiom, demonštrujúcim svoju výpovednú hodnotu verejnosti. Prezentačná úloha regionálnych múzeí, už či formou expozícií alebo krátkodobých výstav, je nezastupiteľná. Múzeá umožňujú prístupnou formou sprostredkovať výsledky náročných vedeckých postupov širokej verejnosti, a tým vlastne umožňujú prezentáciu kultúrneho dedičstva vytváraním čo najvernejšieho obrazu o živote ľudskej spoločnosti v minulosti.

Regionálne múzeá sú teda nenahraditeľné pri úschove a ochrane archeologických nálezov a ich prezentácii múzejnými formami, predovšetkým pri popularizácii výsledkov archeologických výskumov (Kotorová-Jenčová 2015).

Ako je to však v regionálnych múzeách pokiaľ ide o odborné spracovanie výsledkov terénnych výskumov, teda o odbornú publikačnú činnosť? Tu sme asi pri najslabšom ohnivku pomyslenej reťaze spájajúcej regionálne múzeá s odbornou archeologickou komunitou. I keď aj tu sa nájdú pozitívne výnimky, je zrejmé, že nemožno očakávať odborné výsledky regionálnych múzeí na úrovni akademických a univerzitných pracovísk. Nemajú na to kapacity, podmienky ani čas, ak majú naplniť požiadavky zákonných noriem na múzejnú ochranu a prezentáciu archeologických zbierok. Zo strany ich zriaďovateľov napokon nikto takéto výsledky nevyžaduje ani neočakáva. Napriek tomu sú odborné príspevky múzejných archeológov minimálne ako dielčie výsledky dôležité pri vytváraní širších a hlbších syntetizujúcich prác, pretože poskytujú informácie často z málo skúmaných alebo archeologicky takmer neznámych regiónov (Kotorová-Jenčová 1998, 2012, 2013).

Čo je teda pozitívom archeologického výskumu regionálnych múzeí a čo naopak negatívom?

Ako pozitívum sa jednoznačne javí úzka prepojenosť archeológa v regionálnom múzeu s regiónom pôsobenia, z toho vyplývajúca akčnosť a istá lokálpatriotná zainteresovanosť. Veľmi dôležitým pozitívnym prvkom je zabezpečenie úschovy a ochrany získaných nále-

zov. A nezanedbateľným hľadiskom je vysoká miera popularizácie výsledkov výskumov, už či vlastných alebo sprostredkovaných, a to formami expozícií, výstav, prednášok, prezentácií, či výnimočne aj workshopov a interaktívnych aktivít (napríklad Archeopark Živá archeológia v Hanušovciach nad Topľou, Prešovský kraj).

Negatívom práce regionálnych múzeí v oblasti archeológie je izolovanosť múzejného archeológa, keďže zväčša je na pracovisku vo svojom odbore sám, bez možnosti častejších kontaktov s archeologickou obcou. Väčšinou nemá vybudované odborné zázemie (slabé odborné knižnice, absencia laboratórií a technického personálu) a na jeho odborný rast, profiláciu a publikačnú činnosť sa zväčša nekladú vyššie nároky. Napokon, ako sme uviedli vyššie, múzejného archeológa pohlcujú príliš často iné priority múzejnej práce, ako sú výstavy, kultúrno-výchovné aktivity, prednášky a prezentácie, revízie fondov a pod.

Z Á V E R

Na základe vyššie uvedeného možno zhrnúť:

Vo vzťahu k archeológii nie je v regionálnych múzeách archeologický výskum prioritou. Regionálne múzeá vykonávajú v tejto oblasti najmä tieto aktivity:

1. ochrana archeologickej zbierky (činnosť kustóda)
2. propagácia a popularizácia archeologických poznatkov (expozície a výstavy – činnosť kurátora, kultúrno-výchovné aktivity – besedy, prednášky)

Realizácia terénneho archeologického výskumu či už vlastnými prostriedkami (ak majú oprávnenie na vykonávanie archeologických výskumov) alebo v spolupráci s inými inštitúciami a prípadná vedecká publikačná činnosť je až za týmito oblasťami práce múzejného archeológa.

Realizácia archeologického výskumu v regionálnych múzeách závisí od:

1. toho, či múzeum zamestnáva archeológa s osobitnou odbornou spôsobilosťou, a teda môže byť právnickou osobou, ktorá môže vykonávať výskum
2. potrieb regiónu (záujmu investorov)

3. ochoty zriaďovateľa či vedenia konkrétneho múzea podieľať sa na tejto činnosti
4. od aktivity archeológa samotného

Napriek všetkému – prečo sú regionálne múzeá pre archeológiu dôležité?

1. Regionálne múzeá sú nenahraditeľné pri úschove a ochrane nálezov – zbierok archeologickej povahy.
2. Sú dôležitým faktorom pri popularizácii výsledkov archeologických výskumov.
3. Minimálne v regionálnom kontexte je potrebné rátať s ich participáciou na archeologickom výskume.

Pre lepšiu kvalitu tejto oblasti múzejnej činnosti je žiaduce zvýšiť spoluprácu múzeí s ostatnými subjektmi v archeologickej vede a dosiahnuť legislatívne zmeny v prospech podielu regionálnych múzeí na vedeckom výskume. Pozitívny dopad na rozvoj výskumu v podmienkach regionálnych múzeí by bezpochyby mala zvýšená zainteresovanosť a motivácia múzejných archeológov na profesionálnom raste a vytvorenie podmienok pre špecializáciu vybraných múzeí v krajoch na oblasť archeológie.

Pri vyššej miere zainteresovania regionálnych múzejných pracovísk do riešenia širšie koncipovaných odborných problematík a pri vyššom zainteresovaní múzejného archeológa nielen do terénneho ale aj teoretického výskumu by sa určite zvýšila úroveň vedeckého výskumu v regionálnych múzeách, čo by v konečnom dôsledku pomohlo rozvoju slovenskej archeologickej vedy všeobecne.

PhDr. Mária Kotorová-Jenčová, PhD.

Krajské múzeum v Prešove

Hlavná 86

090 01 Prešov

e-mail: kotorova.m@gmail.com

LITERATÚRA

Kotorová-Jenčová M.

- 1998 *Problémy archeologického terénneho výskumu, odborného spracovania a prezentácie výsledkov v múzejnej praxi*, [v:] *Archeológia v múzeách. Zborník príspevkov zo seminára v Podtatranskom múzeu v Poprade, 22. októbra 1998*, Poprad, s. 4-6.
- 2012 *Medzinárodné projekty ako zdroj financovania archeologického výskumu na vedecké a dokumentačné účely v malých inštitúciách. Konceptia alebo lotéria?*, *Studia Historica Nitriensia* 16/1-2, s. 233-238.
- 2013 *Archeologický výskum v regionálnom múzeu*, *Múzeum* 59, č. 4, s. 2-4.
- 2015 *Prezentácia archeológie*, *Múzeum* 61, č. 2, s. 7-11.

Krekovič E., Staššíková-Štukovská D.

- 2014 *Discovering the Archaeologists of Slovakia 2012-2014*, <http://www.discovering-archaeologists.eu/national-reports/2014/SK%20DISCO%202014%20Slovakia%20national%20report%20english.pdf> [dostup: 20.11.2017].

Staššíková-Štukovská D.

- 2012 *Stručná štatistika o profesionálnych archeológoch v Slovenskej republike*, *Studia Historica Nitriensia* 16/1-2, s. 261-265.

ARCHAEOLOGICAL RESEARCH
IN THE CONDITIONS OF REGIONAL
MUSEUMS IN SLOVAKIA

Summary

Archaeological research in Slovakia is primarily realized by the Archaeological Institute of the Slovak Academy of Sciences in Nitra, but also by other institutions such as universities, private companies and museums.

In 2017 there have been 42 registered legal entities in Slovakia with the right to carry out archaeological research, 19 of which are museums, 14 are in the jurisdiction of higher territorial units – regions.

The distribution of regional museums with the right to perform archaeological research in individual regions of the Slovak Republic is not uniform. Most of them are in eastern Slovakia (7), fewer in the central (4) and the fewest in western Slovakia (3).

Regional museums are not perceived as scientific but rather then as cultural and educational institutions. The archeological field activities of regional museums depend on the willingness of a museum to participate in thous activitties, the needs of the region and the interest of investors for the archaeologists assistances in investment construction activities and the archeologists personal activity.

The irreplaceable role of regional museums is to ensure the preservation and protection of the acquired archeological object, which becomes a museum collection in museums.

An extraordinary archaeological find is an exhibit, a medium, demonstrating its value to the public. This article presents the role of regional museums through expositions and exhibitions.

In regards to professional processing and publication of research results, regional museums cannot expect outputs at academic and university level. The museums do not have the suitable capacities, conditions or time and their founders do not expect such results. Archaeological research in regional museums has a positive side as well.

The positive sides are interconnection of the museum archaeologists with the region of activity, their operational activity and certain local patriotism, also ensuring the custody and protection of the obtained findings and popularizing the results of the research. Negative is the solitude of the museum archaeologists at the workplace, poor professional background and absence of professional growth and publishing.

It is possible to improve the situation by engaging in wider scientific projects.

Translated by author